

Examenul de bacalaureat național 2014
Proba E. c) – 2 iulie 2014
Istorie

Varianta 1

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szövegeket:

A. Abban az időben [...] amikor a nemzeti öntudat fejlődésnek indult, a hazai uralkodók visszatérését Moldva (Moldova) és Havasalföld (Țara Românească) trónjára úgy érzékelték, főleg a későbbi történések szempontjából, mint a «nemzeti újjászületés» kezdetét. [...]

A kisbojárság, amelynek felemelkedését a nagybojárok akadályozták, az állam vezetésében jelentősebb szerepet követelt. [...] Céljaik az úgynevezett «Karbonárik» alkotmánytervezetében fejeződtek ki [...], amely szövegében tisztán megfogalmazta «a törvények uralmának alkotmányos elvét», abban az értelemben, hogy az uralkodó hatalma korlátozott és alárendelt az Országgyűlésnek, mint képviseleti szervnek. «A Karbonárik Alkotmánya» egy sor elvet és jogot tartalmazott, mint például: a tulajdon tisztelete, a törvény előtti egyenlőség, a személyi szabadság stb. [...] Ezeket az elveket azonban nem következetesen alkalmazták, mivel az alapvető kérdésben – a hatalom kérdésében – a kisbojárságot kizárólag az foglalkoztatta, hogy döntő szava legyen az Országgyűlésben. «A Karbonárik Alkotmányát» keményen ellenezte a nagybojárság, ezért csak egy egyszerű tervezet maradt. A [nagybojárság] győzelmét biztosította a török - orosz felek által aláírt Akkerman-i Egyezmény is. [...] Az Egyezmény elfogadta a hazai uralkodók visszahelyezését, az uralkodó államtanács általi megválasztását és az uralkodás időtartamát hét évben állapította meg; Oroszország szerepe megszilárdult [...].”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

B. „Amíg Moldvában és Havasalföldön az értelmiség arra törekedett, hogy megszüntesse az orosz védnökséget és visszaállítsa a történelmi egyensúlyt az Oszmán Birodalommal, addig Erdélyben (Transilvania), [...] a Bánságban (Banat) [...] és Bukovinában (Bucovina) az összes román egyetlen autonóm államban való egyesülését javasolták. Elemezték a Kárpátok (Carpații) mindkét oldalán élő összes román egyesülésének gondolatát is, a közöttük lévő erős etnikai, nyelvi és kulturális kapcsolatok alapján. De ezek a gondolatok tiszavirág-életűek voltak, mivel az elképzelések [...] szemben álltak a politikai valósággal, főként Oroszország és Ausztria pragmatizmusával. [...] A Nyugat iránti csodálat ellenére, az 1848-as forradalmárok nem elvont gondolkodók voltak, akik olyan intézményeket akartak ráerőltetni a népre, amelyek nem kapcsolódtak a nemzeti történelmi hagyományhoz. [...]

Az 1848-as nemzedék vágyai a gyakorlatban a Fejedelemségek összes társadalmi rétegének a létező politikai-gazdasági feltételekkel szembeni általános elégedetlenségében öltöttek testet. Számos bojár nem értett egyet az uralkodók által használt önkényes módszerekkel [...], a középosztály [...] a nagy adók ellen tiltakozott [...], a parasztok készek voltak harcolni a földesuraknak járó egyre nagyobb terhek és kötelezettségek megszüntetéséért.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

A forrásokból kiindulva válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg az **A** forrásban említett politikai tervezetet. **2 pont**
2. Pontosítsátok a századot, amelyre a **B** forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsetek meg két olyan történelmi térséget, amelyek mind az **A**, mind a **B** forrásban szerepelnek. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely azt állítja, hogy az összes társadalmi réteg elégedetlen volt a létező politikai-gazdasági helyzettel. **3 pont**
5. Az **A** forrás alapján írjatok két olyan információt, melyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat). **7 pont**
6. Mutassatok be két olyan eseményt, amellyel Románia bekapcsolódott a „keleti kérdésbe.” **6 pont**

7. Nevezzetek meg egy hasonlóságot két olyan belpolitikai intézkedés között, amelyet a modern román állam megalakulása utáni első évtizedben fogadott el. **4 pont**

II. TÉTEL (30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„Az első világháború az az esemény, amely Európa politikai térképének átalakulását jelezte előre. [...] A politikum az Európában kitört háborúra és Románia (România) magatartására figyelt. 1914. július 21/augusztus 3-án Sinaiára egy Koronatanácsot hívtak össze. [...] Akárcsak Olaszország, Románia is semlegesnek nyilvánította magát (I. Károly király/Carol I. és P.P. Carp kivételével, a többi 18 jelenlévő ezt a megoldást választotta). [...]

A semlegesség nem lehetett és nem is volt más, mint a háborúra való felkészülési időszak. [...] Olaszországhoz és Bulgáriához hasonlóan, Románia is a két szembenálló háborús tábor nyomásának volt kitéve. Mivel romának nemcsak Ausztria-Magyarország területén, hanem Oroszországban is éltek, mindkét fél diplomatai ajánlatokat tettek. A Központi Hatalmak Besszarábiát (Basarabia), az erdélyi románoknak egy kivételes státust [...], sőt még Bukovinát is megígérték. Az Antant Ausztria-Magyarország összes románok lakta területét ígérte. A hadviselő felek szövívői Oroszország és a másik oldalon Németország voltak. Ez utóbbi nagyon bízott I. Károly királyban. [...]. De 1914. szeptember 27/október 10-én I. Károly király 48 éves uralkodás után meghalt. [...] Utódja unokaöccse, I. Ferdinánd (Ferdinand I.) lett. [...] Az uralkodóváltás nem hozott változást a külpolitikai irányvonalban. A semlegességet újra megerősítették. De a Központi Hatalmak egy lehetséges szövetségest veszítettek el, az Antant pedig nagyobb eséllyel remélhette, hogy Románia az ő oldalán lép hadba. [...]

A hazai közvélemény egyértelműen Erdély mellett foglalt állást, mivel feltűzelte az összes románok politikai egységéért Egyesület [...], a Nemzeti Akció, az Unió Szövetség, a különösen aktív és fáradhatatlan sajtó, a számos tüntetés [...], a politikusok és értelmiségiek (Nicolae Filipescu, Take Ionescu, Octavian Goga, aki Erdélyből menekült el, Nicolae Iorga, Nicolae Titulescu és mások) beszédei. ”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A forrásból kiindulva válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg Románia egyik, a forrásban említett királyát. **2 pont**
2. Pontosítsatok, a forrás alapján egy, a Koronatanácsra vonatkozó információt. **2 pont**
3. Nevezzétek meg a forrásban előforduló két nagy szövetséget. **6 pont**
4. Említsétek meg, az adott forrás alapján a romániai közvélemény két jellemzőjét. **6 pont**
5. Alkossatok, a szöveg alapján, egy nézőpontot a hadviselő felek Romániával szembeni magatartásával kapcsolatosan, és támasszátok alá két, a forrásból választott információval. **10 pont**
6. Érveljete, egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, hogy Románia bekapcsolódott a XX. század második felének nemzetközi kapcsolataiba. (Pontozódik a megfelelő történelmi tény bemutatása és az ok-okozati összefüggést, valamint a következtetést kifejező szavak használata). **4 pont**

III. TÉTEL (30 pont)

Írjatok egy, hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszét a román térség szerepéről a XIV–XVIII. századi nemzetközi kapcsolatokban, figyelembe véve az alábbi szempontokat:

- említsetek két katonai konfliktust a XIV. századi román térségből;
- pontosítsatok egy okot, amiért a román térség bekapcsolódott a XIV. század diplomáciájába;
- mutassatok be egy történelmi eseményt, amely a XV. századi román térségben zajló katonai konfliktusokra vonatkozik;
- említsetek két olyan diplomáciai tevékenységet, amely a XV. századi román térségben zajlott;
- alkossatok egy véleményt a román térség XVI–XVIII. századi nemzetközi kapcsolatainak következményeiről egy központi intézményre nézve, és támasszátok alá egy történelmi érvel.

Figyelem! Pontozódik a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggés kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása.